



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46445-01-20 צרפתי נ' פינקלשטיין

לפני: כבוד השופט רון גולדשטיין

התובע: שרון צרפתי

נגד

הנתבע: אנטולי פינקלשטיין

בשם התובע: עו"ד יוסי אפל; עו"ד לילך מזרחי

בשם הנתבע: עו"ד יובל נחמני

פסק-דין

1. זוהי תביעה כספית בסך 250,000 ש"ח. במוקד התביעה טענת התובע, שהינו צלם במקצועו, כי הנתבע, שהינו בעל עסק לקבלנות ועבודות גמר, נטל יצירות מקוריות של התובע ללא אישור וללא תשלום והציג אותן ללא ציון שמו של התובע באתר האינטרנט שלו. עוד נטען כי לאחר שהתובע פנה לנתבע בדרישה להסרת התמונות ולתשלום פיצוי כספי, פרסם הנתבע על התובע דברי לשון הרע ברשת החברתית "פייסבוק".

רקע הדברים

2. התובע, מר שרון צרפתי, הינו "צלם מקצועי מוערך, המתמחה בצילומי אדריכלות, עיצוב פנים, צילום חללים, מלונאות וכיוצ"ב" (סעיף 1 לתצהירו). בין לקוחותיו נמנים לטענת התובע מיטב האדריכלים, מעצבי הפנים וחברות הבנייה והנדל"ן בישראל (סעיף 2 לתצהירו).

ביום 28.12.2015 פנה לתובע מר עופר פוגלמן (להלן: **פוגלמן**), העוסק בתכנון אדריכלי ובעיצוב פנים, וביקש מהתובע כי הלה ישלח לו הצעת מחיר המתבססת על "צילום פרויקט/יום צילומים", וזאת ביחס לפרויקטים שביצע מר פוגלמן בשנים האחרונות (ראו הודעת דוא"ל שצורפה כנספח 1 לתצהיר התובע). בו ביום השיב התובע למר פוגלמן והעביר לו הצעת מחיר המתייחסת לצילום של כ-25 תמונות לכל פרויקט (שם), יצוין כי מעותק התכתובת בין התובע למר פוגלמן, שצורפה כאמור כנספח 1 לתצהיר התובע, הושחר הסכום הכספי מושא הצעת המחיר. בחקירתו

הנגדית אישר התובע כי הצעת המחיר עמדה על סך של 3,000 ש"ח עבור הלפרוייקט. התובע לא ידע להסביר מדוע הושחר סכום זה מנספח 1 לתצהירו (**פרוטוקול**, עמ' 10, ש' 9-27). בחלוף זמן מה החל התובע לצלם פרויקטים שונים שתוכננו על-ידי מר פוגלמן וביום 5.10.2016 הגיע התובע לדירה שעוצבה ותוכננה על-ידי מר פוגלמן במגדל "פרישמן" בתל אביב-יפו (להלן: **הדירה או הדירה מושא התביעה**). כבר עתה חשוב לציין, כי את עבודות הבנייה באותה דירה ביצע הנתבע, מר אנטולי פינקלשטיין. ביום 11.10.2016 שלח התובע את התמונות למר פוגלמן. התמונות מצאו חן בעיניו של מר פוגלמן אשר השיב לתובע מיד בתגובה: "וואו.. תמונות יפות מאוד!".

3. לטענת התובע, בחודש נובמבר 2019 או בסמוך לכך, גילה להפתעתו כי הנתבע עשה שימוש מסחרי ב-37 מתמונות הדירה, ופרסמן באתר האינטרנט שלו, מבלי לציין את שמו של התובע, כיוצר התמונות, מבלי שהתבקש כל אישור או רישיון לשימוש ביצירות ומבלי ששולמה לתובע כל תמורה על כך (להלן: **התמונות או היצירות מושא התביעה**). לטענת התובע אין כל ספק שהשימוש בתמונות נעשה למטרה מסחרית מובהקת, בדף העסקי-מסחרי של עסקו של הנתבע. על רקע זה פנה התובע באמצעות באתר-כוחו לנתבע, ביום 7.11.2019, ודרש כי הנתבע יחדל לאתגר מעשיית שימוש ביצירות וישלם לתובע פיצוי כספי (נספח 4 לתצהיר התובע). בו ביום השיב הנתבע לבאת-כוח התובע כי "**הפרוייקט מגדל פרישמן אכן בוצע על-ידנו, צולמו בהזמנתו של עופר פוגלמן המעצב ושולמה תמורה עבור שימוש בתמונות**" (הודעת דוא"ל מיום 7.11.2019; נספח 4 לתצהיר התובע). בתשובת באתר-כוח התובע לנתבע, אף היא מאותו יום, דחתה את טענות הנתבע וציינה, בין היתר, כי התובע הינו בעל הזכות הבלעדית על הצילומים שיצר ועל כן העתקת היצירות ופרסומן ברשת האינטרנט, מבלי שניתן היתר לכך, מהווה הפרה של חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן: **חוק זכות יוצרים**). הודגש, בהקשר זה, כי השימוש נעשה אף מבלי לציין את שמו של התובע כיוצר. מכתב אחרון זה לא נענה על-ידי הנתבע ועל כן באתר-כוח התובע שלחה לנתבע מכתב תזכורת ביום 10.12.2019 (נספח 4 לתצהיר התובע) הנתבע לא השיב גם לפנייה זו והתמונות שצילם התובע נותרו באתר האינטרנט של הנתבע.

4. ביום 19.12.2019 שלחה באתר-כוח התובע לנתבע מכתב נוסף שבו חזרה על טענותיה מהמכתבים הקודמים שנשלחו לנתבע ושב גם נטען, לראשונה, כי התובע הופתע לגלות כי הנתבע פרסם "תגובה" למודעה שפורסמה על-ידי התובע (ככל הנראה) ברשת החברתית "פייסבוק" וכי במסגרת תגובה זו השמיץ הנתבע את התובע, הפיץ נגדו כזבים ובכך פרסם כלפיו דברי דיבה. על כן נדרש הנתבע לשלם לתובע, במסגרת מכתב באתר-כוחו מיום 19.12.2019, גם פיצויים לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: **חוק איסור לשון הרע**).

יוער, כי למכתב צורפו שני הפרסומים של הנתבע שבגינם דרש התובע כי ישולם לו פיצוי לפי חוק איסור לשון הרע (הפרסומים יכוננו להלן: **הפרסום הראשון ו-הפרסום השני**). חשוב להדגיש, כי הפרסומים כפי שצורפו למכתב אינם מתוארכים. עם זאת, אין חולק כי שני הפרסומים פורסמו על-ידי הנתבע ביום 12.12.2019 (ראו למשל סעיף 18 לכתב התביעה).

בפרסום הראשון כתב הנתבע (כנראה, בתגובה לאותה מודעה שפרסם התובע):



"צילומים טובים, אבל צלם שרון צרפתי התפרסם לאחרונה בכך שתובע את כל המשתתפים בפרוייקטים כאשר הם מפרסמים תמונות של עבודתם אפילו ששילמו עבור התמונות. ראו הוזהרתם. שני אדריכלים שאני מכיר הפסיקו לשתף איתו פעולה בגלל הבולמוס [ה]משפטי שלו."

בפרסום השני שצורף כאמור, אף הוא, למכתב בא-כוח התובעת, כתב הנתבע (בתגובה לדברים שכתב גולש אחר ברשת בתגובה לפרסום הראשון):

"הסיפור מאוד פשוט.
ביצעתי עבודת שיפוץ מאוד יפה יחד עם האדריכל לפני 5 שנים.
האדריכל הציע לי לצלם והזמין את עבודתו של צלם. שילמנו לו כסף חצי חצי.
לאחר 5 שנים אני מקבל איזו תביעה הזויה ממשרד עורכי דין שטענה שפירסום תמונות אלה בפייסבוק שלי הם פגיעה בזכויות היוצרים.
שים לב לאבסורד:
[י]צירה היא של האדריכל, ספקי החומרים, קבלן מבצע והמזמין ששילם את מיטב כספו עבור כל טוב הזה.
וזכויות היוצרים עבור התמונות ששילמנו אני והאדריכל עבורם הם של הצלם?!
מעשה סחיטה והטרדה.
סיפרתי את הסיפור הזה לכל האדריכלים שאני עובד איתם.
תצלמו לבד ואל תעבדו עם אנשים שמחפשים דרכים לתבוע."

5. הנתבע לא השיב לדרישותיו של התובע להסרת היצירות ולתשלום פיצוי לפי חוק זכות יוצרים וחוק איסור לשון הרע. מכאן התביעה דגן שבמסגרתה עותר כאמור התובע לפיצוי כספי בסך של 250,000 ש"ח – מתוכו סך של 220,000 ש"ח בגין הפרת זכות היוצרים, וסך של 30,000 ש"ח בגין ההפרות הנוגעות לחוק איסור לשון הרע. יוער, כי התביעה הוגשה על סכום זה אף שהתובע סבור כי הוא זכאי לפיצוי גבוה הרבה יותר, משמדובר ב-37 תמונות שהנתבע עשה בהן שימוש לטענתו תוך הפרת זכויות היוצרים של התובע, באופן המצדיק, בפן העקרוני, פיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 100,000 ש"ח להפרה, ובסך הכל פיצוי בסך של 3,700,000 ש"ח – עבור ההפרות לפי חוק זכות יוצרים בלבד.

טענות הצדדים

6. לטענת התובע, הוא בעל מלוא הזכויות, ובפרט זכויות היוצרים, ביצירות מושא כתב התביעה שהינן יצירות מקוריות מוגנות פרי פיתוחו ויצירתו. כבעל זכויות היוצרים ביצירות, התובע הוא גם בעל הזכות הבלעדית לעשות בהן כל פעולה ובכלל זה, להקנות רישיונות שימוש בהן. לטענת התובע הוא אכן העניק רישיון שימוש בתמונות למר פוגלמן מכוח ההתקשרות החוזית ביניהם, שבהתאם לה העניק למר פוגלמן רישיון שימוש ספציפי, שאינו בלעדי, לרבות שימוש מסחרי או פרסומי ביצירותיו של התובע לצרכיו העסקיים של מר פוגלמן בלבד ותו לא (סעיף 4 לתצהיר התובע). הובהר כי הרישיון שהוענק למר פוגלמן הינו בגדר "אישור שימוש אישי בלבד" (סעיף 16

לתצהיר התובע). לטענת התובע, הנתבע מעולם לא היה צד לאותה התקשרות ולא הוענק לו כל רישיון לעשות שימוש ביצירות. התובע מדגיש כי אין לקבל את גרסת הנתבע כי הלה רכש יחד עם מר פוגלמן את התמונות ודי בכך, לעניין זה, בנתון שלפיו התובע הנפיק חשבונית בעבור התשלום בגין רישיון השימוש למר פוגלמן בלבד ולא לנתבע. התובע מדגיש בהקשר זה כי "לא היה כל סיכום מולי ובטח שלא בקשה של [הנתבע] לעשות שימוש בתמונות שאני יצרתי, **השימוש נעשה אך ורק על דעת עצמו וללא אישורי וידיעתי**" (סעיף 11 לתצהיר התובע; ההדגשות במקור). עוד טוען התובע כי גם אם הנתבע שילם למר פוגלמן סכום כספי כלשהו בעבור התמונות, הרי שלא היה בכך כדי להקנות לו אישור שימוש בתמונות, ואף אין בכך כדי להעביר את זכות היוצרים ביצירות, שכן זכויות היוצרים בתמונות היו ונתרו בידי התובע. בהקשר זה מוסיף התובע ומדגיש כי על הנתבע הייתה מוטלת האחריות לערוך בדיקות בעלות בתמונות טרם פרסם אותן באתר האינטרנט שלו, וזאת לנוכח מהות עיסוק החברה שבבעלותו בתחום הנדל"ן, ובהתחשב בכך שזו מפרסמת פרסומים לציבור באתר אינטרנט איכותי ומתוחזק היטב. כמו כן, לטענת התובע, אין ספק כי הנתבע הפיק רווחים על חשבונו, שכן הצגת היצירות הביאה ל"השבחת אתרו והאטרקטיביות שלו ומשיכת לקוחות" (סעיף 20 לתצהיר התובע). בהמשך לדברים האמורים מוסיף התובע וטוען, כי מעבר להפרת זכויות היוצרים החומריות שלו, עומדת לו זכות מוסרית ביצירות, כמי שיצר אותן, ועל כן עומדות לו הזכות כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין. משהנתבע כלל לא ציין את שמו של התובע לצד היצירות, שאותן העלה הנתבע לאתר האינטרנט שלו (עד למועד הגשת כתב התביעה), כי אז הפר הנתבע גם את הזכות המוסרית. עוד חוזר וטוען התובע כי הנתבע גם פרסם דברי לשון הרע העולים כדי הפרת חוק איסור לשון הרע, והכל כמפורט לעיל.

7. הנתבע מצידו סבור כי דינה של התביעה להידחות. הנתבע מציין כי בשנת 2016, לקראת סיום העבודות בדירה מושא התביעה, שוחח עם מר פוגלמן אשר סיפר לו כי הוא בודק אפשרות להתקשר עם צלם לצורך ביצוע צילומים בדירה, בעלות של כ-3,500 ש"ח. בהתחשב בכך סיכם הנתבע עם מר פוגלמן, לטענתו, שישתתף בהזמנת העבודה. על רקע זה סיכמו השניים שיחלקו בעלות (סעיף 4 לתצהיר הנתבע). ואכן, לאחר ביצוע הצילומים על-ידי התובע, העביר לו מר פוגלמן "דיסק עם הצילומים" ובהמשך לכך העביר הנתבע למר פוגלמן את מחצית העלות, קרי סך של 1,750 ש"ח. לתצהירו צירף הנתבע חשבונית מס (מס' 0179) מיום 30.10.2016 על הסכום האמור, חשבונית שהונפקה על-ידי מר פוגלמן לטובת חברת "וודלאק 2002 בע"מ", שבבעלותו של הנתבע, שלימים שינתה את שמה ל"טומי ביצוע פרויקטים בע"מ" (נספח 1 לתצהיר הנתבע). על רקע זה סבור הנתבע כי הייתה לו זכות מלאה לעשות ביצירות שימוש באתר האינטרנט שלו וכדבריו – "ברור לי שאם שילמתי תמורה בעבור הצילומים מותר לי לעשות בהם את השימוש שבעבורו הם נוצרו. זאת בין אם יקבע שרכשתי את הזכויות בהם ישירות משרון [התובע – ר' ג'] או שיקבע שעופר [מר פוגלמן – ר' ג'] רכש את הזכויות והעביר אותן אלי" (סעיף 6 לתצהיר הנתבע). אשר לטענות בדבר הפרת הזכות המוסרית, הנתבע מדגיש כי אכן נפל פגם בכך שלא נתן קרדיט לתובע, כצלם, לצד פרסום היצירות, והדבר הובן לו בדיעבד. הנתבע מציין בהקשר זה שהוא מקבל על עצמו את האחריות לאי-פרסום שמו של התובע. ברם, הוא מדגיש כי תיקן את הדבר וכיום באתר האינטרנט שלו מפורסם שמו של התובע כצלם היצירות. אשר לטענות לפי חוק איסור לשון הרע מבהיר הנתבע כי קוממה אותו עד מאוד דרישת באתר-כוח התובע לתשלום פיצוי בסך 150,000 ש"ח כמו גם האיום בהגשת התביעה. על רקע זה כתב את שכתב ברשת ה"פייסבוק" ולשיטתו הוא תיאר בדיוק את מעשיו של התובע,



אשר איים עליו, והוציא לפועל את האיום בכך שתבע אותו על שימוש בתמונות למרות ששילם עבורן. לטענתו, פרסום זה ברשת ה"פייסבוק" נהנה מהגנה לפי חוק איסור לשון הרע משמדובר בהבעת דעה על התנהלות התובע בקשר להליך שיפוטי.

8. התובע הגיש תצהיר עדות ראשית מטעמו וכך גם הנתבע. בתצהירים חזרו בעלי הדין על טענותיהם. חשוב לציין כי בנוסף לתצהירו-שלו הגיש הנתבע גם תצהיר עדות ראשית מטעם מר פוגלמן. בתצהירו טוען מר פוגלמן כי הוא "הודיע" לתובע "במפורש", כי התמונות מיועדות לשימוש מסחרי הן על-ידו, הן על ידי הנתבע וכי התובע "לא הביע כל הסתייגות" (סעיף 6 לתצהירו של מר פוגלמן). עוד מדגיש מר פוגלמן בתצהירו כי התובע ידע כי הנתבע "שותף להזמנת התמונות ולתשלום בעדן, וכי הוא יעשה בהן את אותו השימוש שהייתי אני אמור לעשות" (סעיף 11 לתצהיר מר פוגלמן). מר פוגלמן הוסיף והדגיש כי כל ההתקשרות עם התובע הייתה בדואר אלקטרוני וכי המשא-ומתן בין הצדדים עסק בתשלום ובהיקף הזמן שיושקע בצילומים, כאשר התובע, כך לטענת מר פוגלמן, מעולם לא עורר את נושא זכויות היוצרים ולא השתמש בביטוי "רישיון", או "ספציפי" או "בלעדי". לטענת מר פוגלמן, היה ברור לכל הצדדים שגם הוא וגם הנתבע משלמים לתובע עבור זמנו וכשרונו (ולטענת מר פוגלמן, "התמונות אכן היו יפות מאוד"), וכן היה ברור כי הנתבע ומר פוגלמן רוכשים את זכות היוצרים בתמונות ו"בוודאי את זכות השימוש הבלתי מסויגת" (סעיף 12 לתצהיר מר פוגלמן). בנסיבות אלה גם מר פוגלמן סבור כי יש לנתבע את הזכות לעשות שימוש בתמונות, וכי יש לדחות את התביעה.

עילת התביעה לפי חוק זכות יוצרים – דיון

9. תחילה יש להידרש לטענת התובע, כי הנתבע הפר את זכות היוצרים שלו בתמונות מושא התביעה.

חוק זכות יוצרים מכיר בזכות יוצרים על יצירת צילום (ראו הגדרת "יצירה אמנותית" בסעיף 1 לחוק), ובלבד שזו עומדת בתנאים המינימליים של מקוריות ויצירתיות (ראו, רע"א 7774/09 ויינברג נ' ויסהוף (28.8.2012)); טוני גרינמן **זכויות יוצרים** 168-175 (מהדורה שלישית, 2023) (להלן: **גרינמן**). התמונות שצילם התובע עומדות גם עומדות בתנאים אלה. כזכור, מדובר בצילומי-פנים של דירה בתל אביב-יפו, אשר עבודות השיפוצים בה בוצעו על-ידי הנתבע, על פי תכנון ועיצוב של מר פוגלמן. חומר הראיות מלמד כי הגעתו של התובע לדירה, במטרה לצלם את התמונות, הייתה על-פי הזמנתו של מר פוגלמן, במישרין מהתובע. ויובהר כבר עתה: בענייננו לא הועלתה כל טענה בדבר קשר ישיר כלשהו שהיה בין התובע לבין הנתבע, עד למועד פרוץ הסכסוך. עוד אין עוררין, כי מר פוגלמן עצמו רשאי היה לעשות שימוש בתמונות מכוח התקשרותו הישירה עם התובע. טענות התובע מופנות למעשה, כלפי פרסום התמונות על-ידי הנתבע, באתר האינטרנט שלו. בעוד שלטענת התובע, הובהר למר פוגלמן כי ניתן לו רישיון שימוש אישי, ולא ייחודי, בתמונות, קרי שרק מר פוגלמן רשאי לעשות בהן שימוש, הרי שגרסתם העובדתית של הנתבע ושל מר פוגלמן שונה. לטענתם, מר פוגלמן הבהיר לתובע כי התמונות מיועדות לשימוש הן על-ידי מר פוגלמן, הן על-ידי הנתבע, וכי למעשה בהתאם להתקשרות שנערכה בין התובע לבין מר פוגלמן, מלוא זכויות היוצרים

בתמונות הועברו למר פוגלמן, אשר ממילא רשאי היה בהתאם לכך, לאפשר לנתבע לפרסם אותן באתר האינטרנט שלו.

למי הבעלות בזכות היוצרים בתמונות?

10. הסוגיה הראשונה הטעונה אפוא הכרעה הינה למי הבעלות בזכות היוצרים בתמונות.

עסקינן ביצירות **שנוצרו לפי הזמנה**, שכן הן נוצרו על-ידי התובע, על-פי הזמנה של מר פוגלמן ובהמשך לה, כך שאין ספק כי אלמלא ההזמנה, היצירות לא היו באו לעולם. הכלל הוא, כי היוצר של יצירה הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים (סעיף 33(1) לחוק זכות יוצרים). אלא שלעניין יצירה מוזמנת, נקבעו בדין הוראות מיוחדות. סעיף 35(א) לחוק זכות יוצרים קובע, לעניין זה, כי:

35 (א). ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין המזמין והיוצר, במפורש או במשתמע.	”יצירה מוזמנת
”[...]	

הנה-כי-כן, בהתאם לסעיף 35(א) לחוק זכות יוצרים, הרי שבהיעדר הסדרה חוזית בין הצדדים, חל הכלל הרגיל שלפיו מוקנית **ליוצר** הבעלות בזכות היוצרים של היצירה המוזמנת. יחד עם זאת, בעוד שבמצב הדברים הרגיל, ”חווה להעברת זכות יוצרים או למתן רישיון ייחודי לגביה, **טעון מסמך בכתב**” (סעיף 37(ג) לחוק זכות יוצרים) [ההדגשה שלי – ר' ג'], הרי שכאשר עסקינן ביצירה מוזמנת ניתן להוכיח קיומו של הסכם בדבר העברת זכות היוצרים, גם **במשתמע**. במילים אחרות, בעלות היוצר ביצירה המוזמנת עלולה להישלל בהיעדר מסמך בכתב, ואף במשתמע, קרי באופן שאינו טעון מסמך בכתב (ראו, **גרינמן**, בעמ' 496). לא למותר לציין כי כלל זה עשוי לגרום אחריו חוסר ודאות במקרים מסוימים בקשר עם הבעלות בזכות היוצרים, עניין שנדרשת בו, ככלל, ודאות, בשל אופיו הקנייני. על כן, ובשל חוסר הוודאות הזו, הוטחה ביקורת כלפי האופן בו מנוסח סעיף 35(א) לחוק זכות יוצרים, היו אף שהרחיקו לכנותו כ”חטא הגדול ביותר שבוצע בעת ניסוח החוק”, וראו לעניין זה דבריו של **גרינמן** בעמ' 495 בספרו, **שם**:

”הותרתה של שאלת הבעלות הראשונית בזכות היוצרים ביצירה להסכם משתמע – שהוא יצור חמקמק למדי שאיש אינו יודע מתי ובאיזו צורה יופיע – יוצרת חוסר ודאות בנושא קריטי, שדורש הסדר איתן וחד-משמעי. חוסר הוודאות יקשה לקבוע מי הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה, שנוצרה לפי הזמנה, במקרים שבהם הצדדים להזמנה לא ערכו ביניהם חוזה בכתב שמסדיר את הסוגיה. חוסר ודאות זה עלול ליצור יצירות ממזרות, שאיש אינו יודע בוודאות מיהם הוריהן החוקיים. מצב זה יפגום בניצול היצירות הללו, יהפוך את השימוש בהן לבעל סיכון ויצמיח

ליטיגציה מיותרת. מבחינה זו מדובר בחטא הגדול ביותר שבוצע
בעת ניסוח החוק.

אכן, לא בכדי התעוררו בקשר עם סעיף זה גם "דיונים סוערים במהלך החקיקה בכנסת"
(תמיר אפורי חוק זכות יוצרים 275 (2012) (להלן: אפורי)).

הקשיים שמעורר הכלל שנקבע בסעיף 35(א) לחוק זכות יוצרים באים לידי ביטוי במקרה
דנא. זאת, משום שהתובע ומר פוגלמן לא ערכו הסכם בכתב, ולא הוצגה כל ראייה בכתב בדבר
הסכמה, ככל שהייתה, בקשר עם הבעלות בזכות היוצרים (ראו והשוו מנגד, למקרה שבו נדונו
נסיבות דומות ביותר לענייננו, קרי של צילומים שיצר צלם המתמחה בצילומי אדריכלות ועיצוב
פנים, אשר ביצע סדרה של צילומים בהזמנה. בעוד שבענייננו לא הייתה הסדרה של הבעלות בזכות
היוצרים, שם הייתה הסדרה מפורשת כזו: תאד"מ (שלום ת"א) 29081-10-21 **אפשטיין נ'**
סקיילייט תאורת לד בע"מ, פסקה 9 (20.8.2023); והשוו גם, ת"א (שלום ת"א) 16831-10-16 **אם**.
טי. אר. אס 3 פתרונות ושירותים בע"מ נ' טי. די. גרופ בע"מ, פסקאות 38-39 (2.4.2021)).

למעשה, טענות הצדדים – התובע מזה, והנתבע מזה – מסתמכות על כך שהייתה הסכמה
בעל-פה בקשר עם זכות השימוש בתמונות. אלא שבעוד שהתובע טוען כי התגבשה הסכמה **בעל-**
פה שלפיה רק מר פוגלמן יהיה רשאי להשתמש בתמונות, הרי שהנתבע – ומר פוגלמן – טענו
בעדויותיהם כי התובע ידע והסכים, לאחר שסוכם על כך **בעל פה**, כי גם הנתבע יעשה שימוש
בתמונות.

כך, מצד אחד העיד התובע כי:

<p>האם הענקת שימוש ספציפי שאינו בלעדי לרמת שימוש, לרבות שימוש מסחרי ו/או פרסומי ביצירותיי לצרכיו העסקיים של מר פוגלמן בלבד ותו לא' היא חלק מהסכם בינך ובין פוגלמן? כן. הסכם שהוא לא, לא היה כתוב. היא חלק מהסכם בינך ובין פוגלמן. כן.</p>	<p>"עו"ד נחמני: התובע: ש. ת. (פרוטוקול, עמ' 16, ש' 20-26)."</p>
---	---

ואילו מר פוגלמן טען בעדותו, מנגד, כי:

<p>בסעיף 5 לתצהיר שלך, אתה טוען שדיברת עם אנטולי [הנתבע – ר' ג'] וסיכמת איתו שהוא ישתתף בהזמנת העבודה. סיכום זה היה בכתב או בעל פה? העד, מר פוגלמן: בעל פה.</p>	<p>"עו"ד אפל: העד, מר פוגלמן: בעל פה.</p>
---	---

- ש. בעל פה. בסעיף 6 אתה מציין כי הודעת על כך מפורשות לתובע, כי אתה והנתבע [...] נעשה שיתוף פעולה. כן.
- ת. אמרת ל[תובע] שאתה ו[הנתבע] תעשו שימוש מסחרי בתמונות, ו[התובע] לא הביע כל הסתייגות. יש לך אסמכתא לאישור הזה?
- ת. לא. זה היה בעל פה.
- (פרוטוקול, עמ' 78, ש' 22-30).

11. נוכח הגרסאות הסותרות ובהיעדר מסמך בכתב יש לבחון אפוא מה הייתה הסכמת הצדדים על בסיס הנסיבות המשתמעות מההסכמה, כאמור בהוראות סעיף 35(א) לחוק.

על אופיין של נסיבות אלה עמד המלומד גרינמן בצינו כי "נראה כי אין בהזמנת היצירה כשלעצמה, כדי להצביע על כוונה כזו, שכן פרשנות כזו תרוקן את ברירת המחלל מכל תוכן [...] נסיבות המשא ומתן שנוהל עובר להזמנה, פרטיו והתנהגות הצדדים יהיו לבטח רלוונטיים לשאלה אם קיימת הסכמה משתמעת בעניין זכויות היוצרים, כמו גם שאלת הנוהג בענף המסוים. נוסף לכך, יש לשקול את נושא התמורה [...] מן הראוי לשקול גם את אופי היצירה. ככל שמדובר ביצירה המתאימה מטבעה לשימוש רק על-ידי המזמין, כגון לוגו של חברה או חומר פרסומי המותאם למזמין בלבד, יהיה בכך כדי לחזק את הכוונה המשתמעת האמורה [...] כמו כן, ככל שמעורבות המזמין בהגדרתם או בקביעתם של אופי היצירה ושל פרטיה רבה יותר, כך תגבר הנטייה לראות כוונה משתמעת כי הוא יהיה בעל זכות היוצרים ביצירה. נוסף לכך, כאשר הבעלות על הזכויות הכרחית לניצול היצירה, ייתכן שנסיבות כאלה יצביעו על כוונה כי הזכויות יהיו בידי המזמין. מאידך גיסא, כאשר המזמין יוכל להפיק מהיצירה את התועלת שביקש על-פי רישיון בלבד, ייחלש הטיעון בדבר כוונה משתמעת כזו" (גרינמן, בעמ' 497-499; וראו גם, למשל, ת"א (שלום י-ס) 13882-18-07 ירמולינסקי נ' יורו - ישראל (י.ש) בע"מ, פסקה 27 (26.5.2022)).

חשוב להבהיר כי מאחר שהפקדת זכויות היוצרים בידי המזמין, מכוח כוונה משתמעת, צריכה להיות **החריג ולא הכלל**, קבעה הפסיקה כי הנטל להוכיח כוונה שכזו מוטל **על המזמין**, ולא על היוצר. עמד על כך בית המשפט המחוזי בת"א (מחוזי ת"א) 2051-04 ש. **אנגל מהנדסים בע"מ** נ' קרני, פסקה 18 (15.8.2010) (כב' השופט ע' בנימיני) בצינו כי:

"אמנם, ייתכנו מצבים בהם ניתן יהיה ללמוד מן הנסיבות על הסכם משתמע לפיו הזכויות תהיינה של המזמין, כמו למשל המקרה בו העבודה המוזמנת נעשית עבור עסקו של המזמין ועל חשבונו, וברור כי אין ליוצר שימוש כלשהו ביצירה, זולת השימוש שיעשה בה על ידי המזמין. על בית המשפט להביא בחשבון את המחיר ששולם עבור היצירה, את ההשפעה של העברת הזכות על היוצר, ואת השאלה אם מבחינת היגיון העסקה ייתכן שהיוצר ירצה לשמור בידיו את הבעלות בזכויות (א' יעקב, שם, בעמ' 307-308). עם זאת, הנטל להוכיח נסיבות אלו הוא לעולם על מי שמבקש לסתור את החזקה הקבועה בחוק." [ההדגשה שלי – ר' ג'].



12. האם עלה בידי הנתבע להראות כוונה משתמעת שלפיה זכויות היוצרים בתמונות מושא התביעה עברו מהתובע (כיוצר) למר פוגלמן (כמזמין)?

לשיטתי יש להשיב לשאלה זו בשלילה, וזאת גם לאחר שבחנתי היטב את עדותו של מר פוגלמן שהובאה לתמיכה בטענות ההגנה. ובשים לב לאופי היצירה – צילום – שניתן לעשות בה שימושים משימושים שונים. אין מדובר ביצירה שלנוכח אופייה יכול רק המזמין לעשות בה שימוש (כגון לוגו, כפי הדוגמה המובאת על-ידי המלומד גרינמן, כמצוטט בפיסקה 11 לעיל). מנגד, מדובר ביצירה שבהתאם לאופייה יכול המזמין – קרי מר פוגלמן – לעשות בה שימוש גם מתוקף רישיון ולא רק אם זכויות היוצרים בה יועברו אליו. כלומר, הבעלות ביצירה אינה הכרחית לצורך ניצולה בידי המזמין. אכן, בסופו של דבר בחינת תכלית ההתקשרות מלמדת כי יש היגיון מסוים בכך שהיוצר ימשיך להחזיק בזכות היוצרים. כך, מאחר שמדובר בצילומים של דירה, על בסיס הזמנה של האדריכל, יכול הצלם, במישור העקרוני, ליתן רישיונות שימוש לבעלי מקצוע וספקים נוספים שהיו מעורבים בשיפוץ הדירה מושא הצילומים והקמתה, כגון ספקים של רכיבי תאורה, מטבח, אינסטלציה וכיו"ב. גם אם למר פוגלמן, כמי שתיכנן ועיצב את הדירה, יש חלק – ואולי חלק משמעותי ביותר – ביצירת ה"אובייקט" שצולם (הדירה), יש אנשי מקצוע נוספים שעשויים להיות מעוניינים, במישור העקרוני, לעשות שימוש בתמונות שצולם התובע לצרכיהם המסחריים. בנסיבות אלה, כאמור, יש היגיון בקביעה שלפיה הכוונה המשתמעת של הצדדים (בהיעדר הסכם בכתב) הייתה כי זכויות היוצרים תישארנה בידי היוצר, אשר יוכל להקנות לאחרים רישיון שימוש ביצירות, בנוסף לרישיון השימוש שהוענק למזמין.

בהתחשב בכך, ומאחר שהנתבע לא עמד בסופו של דבר בנטל להראות כוונה משתמעת אחרת (נטל שמוטל כאמור עליו), ולאחר שהערכתי את עדויותיהם של הצדדים, ובהקשר זה אציין כי מצאתי את עדותו של התובע בנקודה זו משכנעת וקוהרנטית, אני סבור שיש לדחות את טענת הנתבע שלפיה במסגרת ההתקשרות בין התובע לבין מר פוגלמן הועברו זכויות היוצרים למר פוגלמן, כמזמין היצירות.

13. מצאתי להבהיר, לצד האמור, גם את הדברים הבאים: אכן, במישור העקרוני עשויה להתעורר השאלה האם לא נכון יהיה לצפות מצלמים מקצועיים, דוגמת התובע, או מיוצרים כדוגמתו היוצרים יצירות על בסיס הזמנה, להבהיר ללקוח ברחל בתך הקטנה את היקף הזכויות המוקנות להם ביצירה מושא ההזמנה. שהרי היוצר המקצועי, דוגמת התובע, הוא בעיקרון מי שנתפס להיות הגורם הבקיא, המיומן ובעל הניסיון בתחום זכות היוצרים ביצירות שהוא יוצר ולעתים רבות הלקוח, אשר מזמין את היצירה, הינו לקוח מזדמן אשר אינו בקיא ואינו מכיר או מתמצא ברזי תחום הקניין הרוחני.

לכן לכאורה, כאשר יוצר מיומן ומקצועי אינו טורח להבהיר (בכתב) את טיב הזכויות שהעביר ביצירה המוזמנת ללקוח אקראי ומזדמן, שאינו בקיא בתחום הקניין הרוחני, כי אז יש ליתן לכך משקל אשר לעתים עשוי בהחלט להטות את הכף לטובת המסקנה כי ההסכמה המשתמעת בין הצדדים הינה כי הזכויות ביצירה יועברו ללקוח ולא יוותרו בידי היוצר. ברם, המקרה דנא אינו

נמנה עם מקרים אלה. זאת, משום שלא ניתן לומר כי מזמין היצירות בענייננו – מר פוגלמן – הינו לקוח מזדמן ואקראי שאינו מכיר את תחום הקניין הרוחני. היפוכו של דבר: דומה כי מר פוגלמן, העוסק בתחום האדריכלות ואשר מבצע אף הוא יצירות מוזמנות המוגנות בזכויות יוצרים, נתפס לכאורה כגורם מיומן לא פחות מהתובע בתחום זכות היוצרים ויש להחזיקו כמי שמכיר את הוראות הדין הרלוונטיות. היטיב לבטא את הדברים התובע בעדותו, במענה לשאלת בית המשפט:

עכשיו אני שואל את אדוני במישור "בית-המשפט:
העקרוני. לא נהוג, אדוני לא נהוג, לא נהוג, לא מצופה לערוך הסכמים בסיטואציה כזאת שמסבירים ללקוח, שהרי הלקוח לא עוסק בצילום [...] מה מותר לו ומה אסור לו לעשות. כלומר, ממי מצופה להבין את זה אם אין הסכם בכתב. כמובן שיש את החוק, כן? [...] אבל, אדוני, זה תחום העיסוק שלו. עושה את זה יום יום. [...] אני מניח שבהצלחה רבה ובכישרון. והאם לא נכון להסביר את הדברים בצורה מפורשת ללקוח?

התובע:
אז אם הייתי מצלם למשל מלון או לכל עסק אחר, יכול להיות שהייתי באמת מעלה את זה כי אני לא עובד מול המנהל של המלון. אני עובד מול אחד העובדים, אז הייתי באמת כותב איזה נוסח. אני עבדתי מול אדריכל שזה המקצוע שלו כמו שזה המקצוע שלי. זאת אומרת, הוא, התכניות שלו הן גם זכויות יוצרים שלו. אוקיי? אז הוא מבין את, את האחריות, את, את הנושא הזה בעצם של זכויות היוצרים. וגם דיברנו על זה. זאת אומרת, גם במהלך הצילומים וגם לפני זה, אני שאלתי אותו לגבי ספקים אחרים. אם זה תאורה, אם זה, לא יודע מה, שטיחים, ריהוט. כל אחד. כל הספקים האלה שאני יכול למכור להם את התמונות. זאת אומרת הוא מבין את הרעיון הזה. אותו דבר אם אני הייתי לוקח את התכניות של מר פוגלמן, עולה לקומה למעלה ומתכנן דירה משלי. זאת אומרת, הנושא הזה של זכויות יוצרים הוא משהו שבוער גם אצלי וגם אצלו. אז ברגע שזה,

בית המשפט:
כלומר אתה אומר שהוא, שגם מר פוגלמן חי את עולם זכויות היוצרים?

התובע:
כן. אותו דבר כמוני. זאת אומרת, הוא מבין את העניין הזה של זכויות יוצרים. אני לא הייתי מוכר את, בחיים, תמונות, תכנית של אדריכל שאני עובד איתו לספק אחר למשל.

(פרוטוקול, עמ' 40, ש' 19-33, עמ' 41, ש' 12-1).

14. בהקשר זה הוסיף הנתבע וטען כי הצילומים הינם בגדר "יצירה משותפת" של התובע, הנתבע ומר פוגלמן (סעיף 17 לכתב ההגנה), משום שהדירה, שהיא אובייקט הצילום, הוכנה ועוצבה על-ידי הנתבע ומר פוגלמן, והינה "יצירה אדריכלית" במשמעות החוק (ראו גם בהקשר זה טענת הנתבע בעדותו: "אני יצרתי את היצירה הזו"; פרוטוקול, עמ' 46, ש' 14).

טענה זו דינה להידחות. זאת, משום שיש להבחין הבחן היטב, בעניין זה, בין אובייקט הצילום לבין הצילום עצמו אשר בו הושקעו מקוריות ויצירתיות עצמאיים. כפי שהודגש בהקשר זה בפסיקה, בקשר עם תצלום של אדם, "יותר משיש בו בצילום מן המצולם, יש בו מן המצלם, המשקיע, תכופות, בצילום מרוחו, מטעמו מכישוריו" (רע"א 7774/09 ויינברג נ' ויסהוף, פיסקה 11 (28.8.2012)). הדברים יפים בשינויים המחוייבים גם לענייננו, כלומר: גם אם נניח כי לאובייקט הצילום, קרי לאלמנטים כאלה ואחרים בדירה עצמה, יש הגנה עצמאית ונפרדת בזכות יוצרים (בין אם לנתבע, בין אם למר פוגלמן, ואיני מביע בעניין זה עמדה), הרי שזכות היוצרים בצילום הדירה עומדת מכל מקום על רגליה שלה באופן עצמאי ובמנותק מכך (ראו והשוו, ת"א (שלום חד')-29517-09-20 צרפתי נ' אורות 2000 עיצובים בע"מ, פיסקה 14 (10.9.2022)).

האם הוענק לנתבע רישיון שימוש בתמונות?

15. טענה נוספת שהעלה הנתבע הינה כי גם אם זכויות היוצרים לא הועברו למר פוגלמן, כמזמין היצירה, הרי שיש לקבוע כי התובע העניק את הרישיון להשתמש בתמונות לא רק למר פוגלמן אלא גם לנתבע. לטענת הנתבע, הנתמכת בעדותו של מר פוגלמן, זה האחרון הבהיר לתובע כי גם הנתבע יעשה שימוש בצילומים מושא התביעה.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת התשתית הראייתית שהונחה לפניי אני סבור כי אין לקבל את טענתו-זו של הנתבע. בפתח הדיון בנקודה זו יש לחזור ולהבהיר, כי בין התובע למר פוגלמן לא נערך כל הסכם בכתב ואין כל ביטוי בכתובים (לרבות בתכתובות הדוא"ל שצירף התובע) המלמד על הסכמה כלשהי בקשר עם הענקת הרישיון. עם זאת, וכפי שמציין המלומד גרינמן בספרו, "בנסיבות מסוימות עשוי להיווצר רישיון שימוש ביצירה המשתמע מנסיבות ההתקשרות בין הצדדים בקשר ליצירה או מנסיבות אחרות [...] כאשר אדם יוצר יצירה על פי הזמנת אדם אחר ובעד תמורה, בית המשפט עשוי להסיק כי אף על פי שזכות היוצרים הראשונית ביצירה היא של היוצר בדרך כלל, תתפרש ההיענות להזמנה כמעניקה למזמין היצירה רישיון משתמע להשתמש ביצירה למטרה שלשמה הזמנה" (גרינמן, בעמ' 710). אני סבור כי בענייננו אכן הכוונה המשתמעת של הצדדים להתקשרות הייתה לאפשר למר פוגלמן להשתמש בתמונות, שאחרת מדוע הזמין את התמונות ומדוע שילם בעדם. עם זאת, אינני סבור כי כוונה משתמעת זו חולשת גם על השימוש שעשה הנתבע בתמונות. ודוקו, בדרך כלל ובהיעדר נסיבות חריגות, הרוכש עותק של יצירה, אינו רוכש כל רישיון שימוש ביצירה מלבד שימוש אישי (גרינמן, בעמ' 712). לא שוכנעתי על יסוד חומר הראיות שהונח לפניי כי יש לקבל את הטענה – שהועלתה מבלי שנתמכה בכל ראיה חיצונית ממשית

– שלפיה רכש מר פוגלמן רישיון לא רק לשימושו האישי אלא גם לשימושו של הנתבע. אין כל זכר לכך בחילופי הדברים בין הצדדים בזמן אמת (בטרם צילום היצירות) והטענה שהועלתה לעניין זה לאחר הגשת התביעה הועלתה בחצי-פה ובלקוניות. כך למשל לא הובהר הכיצד הודיע מר פוגלמן לתובע כי הוא רוכש זכות שימוש גם עבור הנתבע ובשמו. אף לא ניתן הסבר מבורר לשאלה המתבקשת והיא, ככל שאכן נמכר רישיון שימוש לא רק למר פוגלמן אלא גם לנתבע, אזי מדוע מלוא התמורה לתובע שולמה על-ידי מר פוגלמן ולא על ידי מר פוגלמן והנתבע גם יחד. אומנם, לטענת הנתבע הוא שילם למר פוגלמן מחצית מהתמורה ששולמה על ידי מר פוגלמן לתובע; ברם, עצם תשלום זה אינו מלמד, כהוא זה, על מהות העסקה בין התובע למר פוגלמן במישורו, שלגביה לא הוצגו ראיות מבוררות המלמדות כי התמורה בגינה טמנה בחובה רישיון שימוש לא רק למר פוגלמן אלא גם לנתבע.

בנסיבות אלה, משלא הוכח כי התובע העניק לנתבע רישיון שימוש בתמונות, ונוכח המסקנה – שלא נסתרה על-ידי הנתבע – כי הרישיון שהוענק למר פוגלמן היה רישיון אישי (ועל כן הלה לא יכול היה להעביר את הרישיון לנתבע), כי אז מתבקשת המסקנה שהנתבע הפר את זכות היוצרים של התובע בתמונות.

הפרת הזכות המוסרית

16. סוגיה נוספת הטעונה הכרעה היא האם הנתבע הפר גם את זכותו המוסרית של התובע ביצירותיו, הכוללת בחובה גם את הזכות כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין (סעיף 1)46 לחוק זכות יוצרים). דומה, כי אין בין הצדדים מחלוקת ממשית בהקשר זה. הנתבע אישר, במספר הזדמנויות, כי למד בדיעבד על כך שאכן היה עליו לציין את שמו של התובע לצד פרסום היצירות. לפיכך, טוען הנתבע, דרש מהחברה שמספקת לו את שירותי הקמת ותחזוקת אתר האינטרנט, לתקן את הפרסום, כך ששמו של התובע יופיע במקום בולט וברור (בהקשר זה ראו, למשל, סעיף 36 לכתב ההגנה; סעיף 7 לתצהיר הנתבע ("בדיעבד הסתבר לי שהיה עלי לתת קרדיט [לתובע] כצלם. אני מקבל על עצמי את האחריות וגם תיקנתי את הדבר [...]"); ודברי הנתבע בחקירתו הנגדית ("ברגע שנודע לי שיש עליי חובה להוסיף קרדיט, הוספתי קרדיט"; **פרוטוקול**, עמ' 62, ש' 31). הנה כי כן, הנתבע אישר כי זכותו המוסרית של התובע ביצירות הופרה למשך תקופה ממושכת של מספר שנים.

הגנת "מפר תמים"

17. בהמשך לדברים האמורים, יש לדחות את טענת ההגנה שהעלה הנתבע בכתב ההגנה הנשענת על סעיף 58 לחוק זכות יוצרים שלפיו "הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה". טענת ההגנה זו – היא טענת ה"מפר התמים" – הועלתה, יש לציין, על ידי הנתבע, ביחס להפרת הזכות המוסרית בלבד.

דינה של טענה זו כאמור להידחות.



ראשית, משום שהנתבע זנח למעשה הגנה זו בסיכומים מטעמו, ודי בכך כדי להוביל לדחיית הטענה.

שנית, ולגופו של עניין, כלל הוא כי הגנת מפר תמים עומדת למי שלא ידע ולא היה עליו לדעת על קיומה של זכות יוצרים ביצירה בה נעשה שימוש (**אפורי**, עמ' 462 וההפניות שם). עוד נפסק כי תחולתה של הגנת המפר התמים מצומצמת למקרים חריגים בלבד, כגון מקום בו עסקינן ביצירות שנוצרו לפני שנים ארוכות שאז אפשר להניח כי הזכויות בהן עברו לנחלת הכלל. מכל מקום, נטל ההוכחה לקיומה של הגנת מפר תמים מוטל על הנתבע (ראו, ע"א 1248/15 Fisher Price Inc נ' דוורון – **יבוא ויצוא בע"מ**, פסקה ע"ג (31.8.2017)). בענייננו, מכלול נסיבות העניין מלמד בבירור, כי הנתבע ידע היטב שעסקינן ביצירה מוגנת. לפיכך, הנתבע לא הרים את הנטל הכבד הרובץ לפתחו להוכיח שלא ידע על זכויות היוצרים של התובע ביצירות. למען הסדר הטוב יובהר כי אף אם הייתה מתקבלת טענת הנתבע שלפיה שילם עבור השימוש ביצירות (טענה שלא התקבלה), הרי שלא היה די בכך כדי להרים את הנטל הרובץ לפתחו בהקשר זה.

הסעד – חוק זכות יוצרים

18. משנקבע שהנתבע הפר את זכות היוצרים בתמונות, כפי הנטען בכתב התביעה, ברי כי מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 56 לחוק לעניין זכאות התובע לפיצויים. בהתאם לסעיף זה רשאי בית המשפט לפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק, גם בשל הפרת זכות היוצרים וגם בשל הפרת הזכות המוסרית, בסכום שלא יעלה על 100,000 ש"ח.

19. לצורך פסיקת סכום הפיצוי הראוי יש לבחון תחילה את היקף ההפרה. הצדדים חלוקים בעניין זה: בעוד שהתובע סבור כי יש לראות בכל פרסום של תצלום כהפרה העומדת בפני עצמה, הנתבע סבור מצידו כי יש לראות בכל הפרסומים כ"מסכת אחת" ולחייבו לכל היותר ביחס להפרה אחת (ראו סעיפים 29 ו-38 לסיכומי הנתבע). סעיף 56(ג) לחוק זכות יוצרים, קובע כי לעניין פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק "יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת". כלל הוא, בהקשר זה, כי סדרת הפרות ביצירה כלשהי יחשבו כהפרה אחת. עמד על כך המלומד עמית אשכנזי במאמרו "פיצויים ללא הוכחת נזק" **יוצרים זכויות: קריאות בחוק זכות יוצרים 573, 597** (מיכאל בירנהק וגיא פסח עורכים 2009):

"[סעיף 56 לחוק] קובע כי יראו עוולות הנעשות במסכת אחת של מעשים כעוולה אחת [...] הביטוי 'מסכת' חל לא רק על סדרת הפרות של זכות יוצרים אחת ביצירה, אלא כולל גם סדרת מעשים המאגדת הפרות של זכויות שונות באותה יצירה והן הפרות של זכויות בכמה יצירות. עם זאת, יש להראות זיקה בין המעשים השונים הן בזמן והן במקום. נוסף על כך, לנוכח הוספת העילות מכוח הזכות המוסרית לפיצוי, אין אלא להסיק כי במסגרת 'מסכת' נכללות גם הפרות של הזכות המוסרית, ככל שנעשו באותו עניין."

במקרה דנא, בחינת נתוני המקרה וחומר הראיות שהוצג מלמד כי יש לראות במכלול הפרסומים כ"מסכת אחת". זאת, משום שכל הפרסומים הועלו כמקשה אחת" (ולא פרקים-פרקים) וככל הנראה כחלק מפרסום אחד ביחס לפרויקט מושה ההליך. כך, ביסוד הפרסום של כל היצירות - החלטה עצמאית אחת (ראו והשוו מנגד, ת"א (שלום ת"א) 31689-01-20 **אופק נ' בן נתן**, פיסקה 49 (21.10.2022) שם נקבע כי "מדובר בתמונות אשר הפנו למתכונים שונים, ואשר הועלו בזמנים שונים. אי לכך יש לראות בשימוש בכל תמונה תוך הפניה למתכון באתר הנתבעת, משום פרסום נפרד").

בהקשר זה מצאתי להעיר כי בסיכומיו טען התובע לראשונה כי יש להבחין בין צילומים שהועלו לדף הפייסבוק העסקי של הנתבע, לבין צילומים שהועלו לאתר האינטרנט שלו, ולשיטת התובע, כל פרסום שכזה מהווה מסכת אחת, עצמאית ונפרדת של הפרות. דין הטענה להידחות משמדובר בהרחבת חזית. בכתב התביעה כמו גם בתצהיר העדות הראשית מטעמו התייחס התובע אך ורק להפרות שבוצעו "באתר האינטרנט של הנתבע", ולא בדף הפייסבוק שלו (ראו לדוגמה סעיפים 1, 3, 9, ו-24.1 לכתב התביעה שאינו מאזכר כלל ועיקר את דף הפייסבוק של הנתבע; וכן סעיף 7 לתצהיר התובע המאזכר הפרות אך ורק באתר האינטרנט של הנתבע שכתובתו <http://www.tomi.co.il> ולא את דף הפייסבוק של הנתבע). על כן, מאחר שהטענה בדבר הפרות שבוצעו בדף הפייסבוק העסקי של הנתבע הועלו לראשונה בסיכומיו (למשל, סעיף 1.3 לסיכומים שם עורך התובע לראשונה אבחנה בין "דף הפייסבוק העסקי של הנתבע" לבין "אתר האינטרנט העסקי של הנתבע"), כי אז אין לפסוק פיצוי עצמאי ונוסף לפי חוק זכות יוצרים, בגין פרסומים כלשהם ברשת פייסבוק, אף לא על רקע טענת התובע שהועלתה אף היא לראשונה בשלב הסיכומים שלפיה בדף הפייסבוק לא טרח הנתבע להוסיף קרדיט לתובע כיוצר היצירה (ובכך המשיך בהפרת הזכות המוסרית). גם אם יש ממש בטענה כי היה על הנתבע להוסיף קרדיט לתובע גם בפרסומיו בדף הפייסבוק, הרי שהעלאת הטענה בעניין זה בשלב הסיכומים (וליתר הדיוק, בשלב שבו נחקר הנתבע בחקירה נגדית; ראו לעניין זה בפרוטוקול בעמ' 71 ואילך), היא הרחבת חזית ברורה שאינה מצדיקה פסיקת פיצוי נוסף. אציין, כי לא נעלם מעיניי כי לכתב התביעה צורפו צילומי מסך של היצירות בדף הפייסבוק של הנתבע. ברם, על מנת לבסס עילת תביעה עצמאית המתייחסת לדף הפייסבוק, להבדיל מאתר האינטרנט העסקי של הנתבע, היה על התובע לציין זאת מפורשות בכתב התביעה ולא לראשונה בסיכומיו.

20. אשר להערכת סך הפיצוי ההולם בנסיבות המקרה. סעיף 56(ב) לחוק זכות יוצרים קובע רשימת שיקולים לא ממצה אשר בית המשפט רשאי לשקול בבואו לבחון את שאלת גובה הפיצויים בלא הוכחת נזק. כך, בית המשפט רשאי להביא בכלל שיקולים אלה את היקף ההפרה; משך הזמן שבו בוצעה; חומרתה; הנזק הממשי שנגרם לתובע; הרווח שצמח לנתבע; מאפייני פעילות הנתבע; טיב היחסים שבין הנתבע לתובע; ושיקולי תום לב של הצד המפר. במקרה דנן, עסקינן בהפרה שנמשכה מספר שנים. מעדותו של הנתבע עלה, כי סמוך לאחר שקיבל לידי את התמונות העלה אותן לאתר האינטרנט ומאז **ועד היום** הם מופיעים שם (ראו פרוטוקול, עמ' 63, ש' 6-8). יש ליתן משקל רב לעובדה שהפרת זכות היוצרים נמשכת למעשה כבר שנים ארוכות. בכל הנוגע לשיקול שעניינו **חומרת ההפרה** יש ליתן את הדעת לכך שעסקינן בהפרה הן של זכויות היוצרים של התובע הן של זכויותיו המוסרית ואגב כך נפגעה גם זכותו הפוטנציאלית של התובע למכור את רישיונות

השימוש ביצירותיו. ביחס לנזק הממשי שנגרם לתובע, כמתואר לעיל, אין חולק כי נגרם לתובע נזק ממשי, בין היתר, בכך שנעשה שימוש ביצירותיו המשקפות את כישורו וניסיונו המקצועי וכך גם ניכרת בהן השקעה. נפגעה גם זכותו לשלוט על השימוש ביצירתו ולהפיק ממנה רווח כלכלי. אציין, כי אף שהתובע לא הבהיר בכתב התביעה מה הסכום שגבה ממר פוגלמן עבור היצירות (ולמעשה הסתיר את הסכום הזה, עת השחיר את גובה הסכום מהצעת המחיר ומהחשבונית שצורפה לכתב התביעה), הרי שהדברים הובהרו לאחר מכן בחקירתו הנגדית, קרי שגבה ממר פוגלמן סך של 3,000 ש"ח (ראו, פיסקה 2 לעיל וכן דברי התובע בחקירתו הנגדית; פרוטוקול, עמ' 10, ש' 9). בחקירתו הנגדית התבקש התובע, בנוסף לכך, להבהיר מה הסכום שהיה גובה אילו בעל מקצוע נוסף שהיה מעורב בהקמת הדירה היה מבקש רישיון שימוש באותן תמונות, ובעדותו ציין כי סביר שהיה גובה סך של 2,000 ש"ח עבור רישיון כאמור (פרוטוקול, עמ' 30, ש' 10-22). יש ליתן משקל, מהעבר השני, גם לנתון זה, בעת פסיקת הפיצוי.

במכלול השיקולים, לרבות שיקולי הרתעה ובהתחשב בכך שחרף דרישות התובע, הנתבע לא הסיר עד היום את התמונות מאתר האינטרנט שלו (ומנגד תוך התחשבות בכך שזמן קצר לאחר פנייתו של התובע הוסיף הנתבע קרדיט לתובע כיוצר התמונות), מצאתי כי יש לחייב את הנתבע לשלם לתובע פיצוי כולל בסך 28,000 ש"ח (מתוכו סך של 25,000 ש"ח בגין הפרת זכויות היוצרים וסך של 3,000 ש"ח בגין הפרת הזכות המוסרית).

עילת התביעה לפי חוק איסור לשון הרע

21. כזכור, לאחר שקיבל הנתבע פניות מבאת-כוח התובע שבמסגרתן נדרש לשלם לתובע פיצוי לפי חוק זכות יוצרים ושבמסגרתן התריע התובע כי בדעתו לתובע את הנתבע, פירסם הנתבע שני פרסומים ברשת החברתית פייסבוק, ביום 11.12.2019. בפרסום הראשון כתב הנתבע (בתגובה למודעה שפרסם התובע):

"צילומים טובים, אבל צלם שרון צרפתי התפרסם לאחרונה בכך שתובע את כל המשתתפים בפרוייקטים כאשר הם מפרסמים תמונות של עבודתם אפילו ששילמו עבור התמונות. ראו הוזהרתם. שני אדריכלים שאני מכיר הפסיקו לשתף איתו פעולה בגלל הבולמוס [ה]משפטי שלו."

בפרסום השני כתב הנתבע, בתגובה לדברים שכתב גולש אחר ברשת בתגובה לפרסום

הראשון:

"הסיפור מאוד פשוט. ביצעתי עבודת שיפוץ מאוד יפה יחד עם האדריכל לפני 5 שנים. האדריכל הציע לי לצלם והזמין את עבודתו של צלם. שילמנו לו כסף חצי חצי. לאחר 5 שנים אני מקבל איזו תביעה הזויה ממשרד עורכי דין שטענה שפירסום תמונות אלה בפייסבוק שלי הם פגיעה בזכויות היוצרים."

שים לב לאבסורד:
 [י]צירה היא של האדריכל, ספקי החומרים, קבלן מבצע והמזמין
 ששילם את מיטב כספו עבור כל טוב הזה.
 זכויות היוצרים עבור התמונות ששילמנו אני והאדריכל עבורם
 הם של הצלם? !
 מעשה סחיטה והטרדה.
 סיפרתי את הסיפור הזה לכל האדריכלים שאני עובד איתם.
 תצלמו לבד ואל תעבדו עם אנשים שמחפשים דרכים לתבוע."

כלל הוא, כי בחינתה של תביעה בלשון הרע צריכה להיעשות במספר שלבים: ראשית, יש לבחון האם הביטוי שבו מדובר עולה כדי "לשון הרע", בהתאם למבחנים הקבועים בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, והאם נעשה "פרסום" שלו כאמור בסעיף 2 לחוק. בשלב השני, ככל שנקבע שפורסם דבר לשון הרע, יש לבחון האם עומדת למפרסם אילו מן ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, בין אם הגנות מוחלטות בהתאם לסעיף 13 לחוק, ובין אם הגנות התלויות בתנאים ובאמות מידה שונים – הגנת אמת הפרסום מכוח סעיף 14 לחוק; או הגנת תום הלב, מכוח סעיף 15 לחוק. בשלב הבא, וככל שהמסקנה היא שפורסמה לשון הרע שאינה נהנית מהגנה, יש להידרש לשאלת הסעד ("תרשים הזרימה" בעולת לשון הרע ראו למשל ע"א 751/10 פלוני נ' דייין-אורבך, פ"ד סה (3) 369, 504-505 (2012) (כב' השופט י' עמית)).

לשיטתי דברי התובע בשני הפרסומים הינם בגדר של פרסום "לשון הרע", שכן אלו בהחלט עלולים לפגוע ב"עסקו, במשלח ידו או במקצועו" של התובע, כאמור בסעיף 31(3) לחוק איסור לשון הרע, ובפרט הדברים אמורים ביחס לביטויים שהפנה הנתבע לתובע כגון "ראו הוזהרתם" "מעשה סחיטה והטרדה" ו-"אל תעבדו עם אנשים שמחפשים דרכים לתבוע".

22. הנתבע ניסה להסתמך ראשית על ההגנה המוחלטת הקבועה בסעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע, שלפיה לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי "פרסום על ידי שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם, או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור" [ההדגשה שלי – ר' ג']. דין הטענה להידחות. תכליתה של ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע היא "למנוע מצב שבו ירחף מעל מי מהגורמים הנזכרים בסעיף, תוך כדי דיון משפטי, האיום של תביעת לשון הרע. הסעיף נועד למנוע מצב שבו העילה לפי חוק איסור לשון הרע תהווה גורם מצנן על התבטאויות בגדרי הליך משפטי ותמנע מהגורמים השונים המעורבים בהליך המשפטי להתבטא באופן חופשי" (רע"א 1104/07 חיר נ' גיל, סג(2) 511, 521 (2009)). ודוקו: בשורה ארוכה של פסקי-דין הורחבה בפועל היקף פרישתה של הגנה זו, גם אל שלבים שונים של ההליך שקדמו לדיון המשפטי ואף קדמו להגשת כתב התביעה (ראו למשל הסקירה המקיפה המובאת בת"א (שלום ת"א) 25367-08-22 ספקטור נ' סלברייט די.איי בע"מ, פסקאות 35-40 (5.8.2023)). יחד עם זאת, עדיין נותרה על כנה הגישה שלפיה ההגנה המוחלטת המעוגנת בסעיף זה תחול רק על פרסומים שנעשו במהלך הרגיל של המשפט ושימשו את המשפט ואת ניהולו. ברי, כי פרסומיו של הנתבע ברשת פייסבוק, במקרה דנא, אינם נכללים בגדר קטגוריה זו. הפרסום לא נעשה במהלך הרגיל של המשפט ואין לפרסום קשר ישיר לקידומו. על כן אין כל הצדקה להחיל על פרסומי הנתבע את ההגנה המוחלטת הקבועה בסעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע. וכפי שצויין בעניין ספקטור הנ"ל, והדברים



יפים גם לענייננו, "אם תתקבל הפרשנות המוצעת על ידי הנתבעת, למעשה במהלך ניהול הליך משפטי יוכל כל אחד מבעלי הדין (ואף חליפו) להתייחס לאמור בהליך המשפטי בפומבי, תוך הטחת ביטויים קשים בצד שכנגד, קבל עם ועדה ובפני אומה שלמה, תוך הנחה כי הוקנה לו 'כרטיס פתוח' לעשות כן, וכל זאת אך בשל קיומו של הליך תלוי ועומד ומבלי שיש בפרסום קשר ישיר לקידום ההליך המשפטי. בכך נימצא עושים את כוונת המחוקק פלסטר, ונימצא מתירים דמם של בעלי דין באשר הם" (שם, פסקה 44).

23. הנתבע הוסיף והסתמך על הגנת תום הלב המעוגנת בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע וביתר פירוט על זו הקבועה בסעיף 15(5) לחוק איסור לשון הרע לפיו:

"הגנת תום לב
15. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

[...]

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, [...]

או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות; [...]."

על-מנת להוכיח את תחולת ההגנה הקבועה בסעיף 15(5) לחוק איסור לשון הרע יש להראות אפוא, כי הפרסום נעשה בתום לב וכהבעת דעה על התנהגות הנפגע (התובע) כבעל-דין.

בחינת שני הפרסומים מושא התביעה, אשר לשיטתי יש מקום לראותם כפרסום אחד, משמדובר בשתי תגובות שפורסמו זו אחר זו באותו "פוסט" בפייסבוק ובהפרש זמנים קצר, מלמדת כי הגנה זו לא חלה על מלוא הביטויים שאותם נקט הנתבע כלפי התובע. תחולת סעיף זה על הפרסום מותנית, בראש ובראשונה, בכך שהמדובר בהבעת דעה ולא בקביעת עובדה, כאשר המבחן העיקרי הוא מבחן "הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני 'הקורא הסביר' או 'האדם הרגיל'" (ע"א 323/98 שרון נ' בנימין, פ"ד נו(3) 245, 262 (2002)). לשיטתי, דברי הנתבע בפרסום, שלפיו התובע "התפרסם לאחרונה בכך שתובע את כל המשתתפים בפרייקטים כאשר הם פרסמים תמונות של עבודתם אפילו ששילמו עבור התמונות" כמו גם הנוסח שלפיו "שני אדריכלים שאני מכיר הפסיקו

לשתף איתו פעולה בגלל הבולמוס משפטי שלו" מציגים לכאורה מצב עובדתי שלפיו התובע הינו "תובע סדרתי" הנוהג לתבוע את לקוחותיו. ברי, כי אין מדובר בהבעת עמדה אלא בהצגת עובדה, וברי – כי בעת שכתב הנתבע את הדברים, לא היה בהם שמץ של אמת. הנתבע העיד על כך בחקירתו הנגדית:

"עו"ד אפל: אני מציג לך את הפרסום שלך. אני חושב שזה יהיה הכי נכון לעשות את זה בצורה הזאת. הנה. עכשיו אני מצטט. תובע את כל, תובע את כל המשתתפים בפרויקטים כאשר הם מפרסמים תמונות של עבודתם. בסדר? אפילו ששילמו עבור התמונות. בסדר? זה מה שאתה אמרת [...] עכשיו השאלה האם יש לך דוגמאות למקרים כאלה? אתה מכיר מקרים כאלה שהיו בזמן אמת במועד פרסום [...] כשאתה פרסמת את זה [...]"

הנתבע: נתחיל מזה שכתבתי צילומים טובים. לא. כי אתה מאשים אותי בהכפשה, או בלשון הרע, אני לא חושב שכשאתה כותב בקבוצה שהיא מורכבת מהמון בעלי מקצוע צילומים טובים, ואכן הצילומים היו טובים, אבל אכן מר צרפתי התפרסם ואכן אני דיברתי, שוחחתי עם מספר אדריכלים שאני מכיר והזהרתי אותם שהם עלולים להיות נתונים לתביעה על ידו.

ש. זה לא מה ששאלתי.
 ת. טוב. זה מה שהבנתי מהשאלה.
 ש. אני הפניתי אותך לציטוט ספציפי שלך.
 ת. כן.
 ש. בציטוט שלך אתה אומר הוא תובע את כל המשתתפים בפרויקטים שמפרסמים תמונות של עבודתם, אפילו ששילמו עבור התמונות [...]"

בית המשפט: למי אדוני כיוון כשהוא פרסם?
 ת. מצוין. התכוונתי על עצמי. ואני, התכוונתי לעצמך?
 בית המשפט: בוודאי.
 בית המשפט: או לעוד אנשים.
 ת. לא. התכוונתי לעצמי [...]"

(פרוטוקול, עמ' 67, ש' 14-33; עמ' 68, ש' 20-1).

רואים אנו, אם כן, כי הנתבע אישר בעדותו כי בעת שהטיח כלפי התובע, בפרסום הראשון, כי הלה הינו למעשה תובע סדרתי אשר "התפרסם לאחרונה בכך שתובע את כל המשתתפים בפרוייקטים כאשר הם מפרסמים תמונות של עבודתם אפילו ששילמו עבור התמונות", הרי שלא



עמד בפניו שמץ של ראייה להוכחת עובדה זו. כלומר, לא רק שהנתבע לא הסתפק בהבעת עמדה – שלילית – כלפי התובע, כבעל דין בהליך שאותו תכנן להגיש כלפי הנתבע (שאז בהחלט אפשר שניתן היה להחיל את תחולת ההגנה הקבועה בסעיף 15(5) לחוק איסור לשון הרע), הוא הרחיק ופירט עובדות – שהתבררו כשגויות ולא מבוססות – כלפי התובע, באופן שהשחיר אותו והציגו כ"נתבע סדרתי". בנסיבות אלה איני סבור כי יש לקבל את עמדת הנתבע שלפיה ההגנה הקבועה בסעיף 15(5) לחוק איסור לשון הרע חלה במקרה שבפנינו, וזאת גם אם אקבל את גרסתו שלפיה הפרסום השני – שבא בעקבות הפרסום הראשון – אכן יכול להינות מתחולתה של הגנה זו. די, לשיטתי, בכך שהנתבע לא שמר על הפרדה ברורה בין תיאור העובדות (השגויות) ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. הנוסח שבו בחר הנתבע בפרסום לא מתיר כל מקום לשיקול דעת – מצד הקורא הסביר – לראות בדברים משום הבעת דעה סובייקטיבית גרידא על הנתבע.

מטעמים אלה לא עומדת לנתבע הגנת תום הלב שעליה הסתמך (ראו והשוו גם לפסק-דינו של כב' השופט ד' יצחק שניתן לאחרונה ממש ב-ת"א (שלום הרצליה) 31937-09-22 **מוסך פאר הרצליה 1995 בע"מ ואח' נ' נבזורוב**, פסקאות 52-54 (24.7.2024)).

24. נוכח המסקנה כי הנתבע פרסם לשון הרע וכי לא עומדת לו הגנה מכוח החוק, יש להידרש לגובה הפיצוי שיש לפסוק לחובת הנתבע. התובע עתר לפיצוי, ללא הוכחת נזק, בסך של 30,000 ש"ח. מקובל לומר, כי הפיצוי בגין פרסום לשון הרע, נועד לקדם שלוש תכליות: זו התרופתית – שנועדה להשיב את מצבו של הנפגע לקדמותו; זו החינוכית-הרתעתית – שנועדה להעביר את המסר כי שמו הטוב של אדם אינו הפקר; וזו העונשית – הקשורה בכוונתו של המפרסם (ע"א 1726/21 **בכרי נ' מגנאגי**, פסקה 74 לחוות-דעתו של כב' השופט י' עמית (23.11.2022)). לפיכך, בקביעת הפיצוי בגין עוולת לשון הרע, על בית המשפט לשקול את היקף הפגיעה במעמדו של הניזוק, בהשפלה, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, מידת פגיעתו, בהתנהגות הצדדים ומידת הזהירות בה נקט המפרסם טרם ביצוע הפרסום (רע"א 4740/00 **אמר נ' יוסף**, פ"ד נה(5) 510, 525 (2001)).

בענייננו, התובע לא טען (ולפיכך גם לא הוכיח) דבר בקשר עם תפוצת הפרסום. אף לא הוכח בראיות, באילו נסיבות בוצע הפרסום. נטען באופן לקוני ש"הנתבע התחבר לפייסבוק ונכנס לתמונות שפורסמו ע"י התובע באופן ספציפי" (סעיף 34 לכתב התביעה) ובהמשך נטען כי הדברים "פורסמו בקבוצת פייסבוק משותפת של יוצרים ולקוחות פוטנציאליים" (סעיף 15 לכתב התשובה). ברם, לא הוכחה "גודל הקבוצה" (תפוצת הפרסום) או מידת "החשיפה" של הפרסומים. העדר נתונים על אודות היקף הפרסום וזהותם של הנמענים כמו גם מידת השפעתו של זהות המפרסם משליך על גובה הפיצוי הראוי. יש גם ליתן משקל לעובדה כי שני הפרסומים אכן נעשו כאמור בסמוך זה לזה ביום 12.12.2019 ולכך שהפרסום השני (הכולל את "תיאור המקרה") פורסם כ"תגובה" לפרסום הראשון. מצאתי כאמור ממש בטענת הנתבע, שלפיה יש לקרוא את הפרסום השני כהמשכו הישיר של הפרסום הראשון (כ"מקשה אחת") וכפרסום אשר מרחיב ומפרט על האמור בפרסום הראשון (ראו והשוו, רע"א 2855/20 **פלונית נ' פלוני** (6.10.2022)).



בשקלול מכלול השיקולים הרלוונטיים ראיתי אפוא להעמיד את הפיצוי בעילה לפי חוק איסור לשון הרע, על סך של 7,500 ש"ח.

25. סוף דבר, התביעה מתקבלת בחלקה. הנתבע ישלם לתובע פיצוי בסך כולל של 35,500 ש"ח. נוסף לכך ישלם הנתבע לתובע שכר טרחת עורך-דין בסך של 7,500 ש"ח (כולל מע"מ) והוצאות משפט בסך 2,000 ש"ח. אבהיר, כי בפסיקת שכר הטרחה וההוצאות נתתי דעתי, בין היתר, גם לפער שבין הסכום שנתבע לסכום שנפסק בפועל (לרבות לעניין תשלום החלק היחסי של האגרה בגדר רכיב ההוצאות, כמו גם הוצאות התייצבות לדיונים השונים שהתקיימו). כל הסכומים ישולמו בתוך 14 ימים מהיום. איחור בתשלום יוסיף לו הפרשי הצמדה וריבית, לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, מיום החיוב האמור ועד למועד התשלום בפועל.

המזכירות תמציא לצדדים את פסק הדין ותסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ט אב תשפ"ד, 02 ספטמבר 2024, בהעדר הצדדים.


רון גולדשטיין, שופט

